

Тема: Організація і планування навчальної та позакласної роботи з іноземної мови.

Мета:

- сформулювати уявлення студентів про зміст та систему планування навчально-виховного процесу з ІМ;
- розвивати вміння студентів формувати цілі до уроків ІМ в початковій школі;
- спрямувати студентів на творчий пошук під час опрацювання методичної літератури та Internet-ресурсів.

Література:

- Ø Ніколаєва С.Ю. Методика викладання іноземної мови. Підручник. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с. (стор.232-237)
- Ø Державні чинники.
- Ø Вишневський О.І. Довідник вчителя ІМ.

План:

1. Навчальний процес з іноземної мови. Його організація.
2. Успішність планування.
3. Система планування:
 - а) календарно-річний план;
 - б) тематичний план;
 - в) поурочний план.
4. Цілі навчання ІМ та хід уроку.

Завдання для студентів:

- вивчити базову термінологію з теми;
- ознайомитися з видами планів;
- конкретизувати знання про систему планування у навчання ІМ в початковій школі;
- набути знань про умови успішного планування;
- конкретизувати знання про етапи навчання діалогічного та монологічного мовлення;
- конкретизувати знання про цілі навчання ІМ;

Понятійний апарат:

умови успішного планування
календарно-річний план
тематичний план
календарно-тематичний план
поурочний план
цілі уроку

I. Планування процесу навчання ІМ має передумовою планування його результатів на різних за тривалістю відрізків часу. Це означає, що на початку курсу навчання вчитель повинен

- передбачити хід навчання,
- мати уявлення про результати, що можуть бути отримані в кінці курсу навчання.

Головна мета планування - науково обґрунтована організація навчального процесу та досягнення оптимального засвоєння навчального матеріалу, визначеного програмою з ІМ.

II. Успішність планування забезпечується урахуванням таких умов:

- цілей навчання ІМ;
- психологічних закономірностей та основних етапів формування мовленнєвих навичок і вмінь;
- наявних засобів навчання;
- основних методичних вимог до сучасного уроку;
- психологічних факторів навчання (вік учнів, рівень розвитку, коло інтересів...)
- і педагогічних факторів навчання (ступінь навчання, мовна та мовленнєва підготовка учнів)

III. Система планування в загальноосвітній школі охоплює послідовне планування в межах всього курсу навчання, семестрів, циклу уроків та окремого уроку, виходячи з конкретних цілей кожного навчального процесу. Розрізняють

- календарно-річний план, що виконає плани на 2 семестри,
- тематичний план або план циклу уроків,
- та поурочний план.

а) Календарно-річний план це проект, в якому в якому подаються теми, визначається загально дидактичні завдання, встановлюються терміни вивчення тем, розподіляється матеріал за семестрами, визначаються способи підсумкового та тематичного контролю, вказується основні дидактичні засоби. Основою для календарно-річного плану є навчальна програма та навчальний план. Він складається вчителем на основі орієнтованого плану, що міститься в книжках для вчителя певного класу.

б) Тематичне планування є дещо конкретнішою розробкою календарно-річного плану.

Головне завдання тематичного планування - визначення кінцевих цілей в результаті вивчення певної теми. В тематичному плануванні вказується конкретна тема і підтеми, визначається послідовність формування навичок та вмінь, кількість уроків, що відводяться для досягнення практичних цілей, додається перелік засобів навчання. Тематичному плануванню надається велике значення. Воно дає можливість вчителю глибше розглянути взаємозв'язок циклу уроків в усіх аспектах. Цикл уроків, об'єднаних однією темою, в методиці називають системою уроків, кожна з цих сукупностей уроків є системою взаємопов'язаної роботи з формування лексичних, граматичних навичок та розвитку мовленнєвих умінь А, Г, Ч та П на їх основі. Оскільки тематичний план є основою для планування окремих уроків у межах теми, він повинен передбачити планування цілей

цих уроків, а також загальну структуру та зміст наступної діяльності вчителя на уроці. Вважається за доцільне складати **календарно-тематичний план**, щоб з самого початку зорієнтуватись у строках вивчення теми.

Зразок тематичного плану роботи може мати такий вигляд:

Тематичний план уроків у _ класі

Тема:

Підтеми:

№ Уроку	Тип уроку	Цілі уроку	Мовний матеріал	Види мовленнєвої діяльності				Оснащення уроку	Д/з
				Г	А	Ч	П		

Схема плану може мати інші варіанти. Вона коректується вчителем в залежності від конкретних умов навчально-виховного процесу. Крім цього творчо працюючий вчитель не може не вносити зміни.

в) При поурочному плануванні завдання вчителя полягає в тому, як на даному конкретно уроці організувати процес навчання та виховання. Цілі навчання та загальний зміст уроку цього циклу відображені в тематичному плані.

Необхідна подальша конкретизація змісту навчання етапів уроку, відбір конкретного навчального матеріалу, прийомів навчання, розробки вправ, засобів навчання, дидактичного матеріалу.

Вчитель повинен усвідомити призначення кожного елемента уроку, його взаємодію з іншими елементами уроку. Підготовча робота вчителя до уроку здійснюється послідовно і включає:

- аналіз змісту матеріалу,
- визначення типу уроку,
- формування цілей уроку,
- поетапний розподіл навч. матеріалу
- визначення часу на його опрацювання,
- розробку вправ,
- складання плану - конспекту уроку,
- підготовку засобів навчання.

Аналіз змісту матеріалу починається з уточнення місця уроку в системі і встановлення його зв'язків з попереднім та наступним уроками.

Визначення місця уроку в курсі навчання та аналіз змісту матеріалу дають можливість вчителю сформулювати основні практичні цілі. Загальноосвітня, розвиваюча та виховна цілі конкретизуються в зв'язку з практичними.

Визначаючи практичні цілі уроку, вчитель може поставити 1 головну мету і 2 супутні.

Головна мета пов'язана з розвитком умінь, тому на уроці учні повинні **не стільки засвоювати** матеріал, **скільки вправлятися** в іншомовній діяльності!

Слід зауважити, що виховні та розвиваючі цілі можна планувати на цикл уроків, оскільки виховання та розвиток проходять значно повільніше ніж навчання. (*визначення цілей – див. п.№4*)

Готуючись до планування уроку вчитель проводить аналіз матеріалу з точки зору труднощів, які він може викликати в учнів. Враховуючи конкретні завдання і зміст уроку, важливі психологічні фактори, вчитель визначає структуру уроку та відповідні прийоми і форми роботи. Не слід перевантажувати урок кількісними формами роботи, бо вони так само як і одноманітні вправи сприяють швидкому втомленню. Проте не слід забувати, що творчі завдання потребують старанної підготовки, точного відбору та дозування матеріалу, розробки прийомів стимуляції та активізації учнів. Завданням вчителя є створення природних переходів від однієї частини уроку до іншої. Роль таких мостів може виконувати бесіда з учнями.

Кожен з етапів уроку має свій «Організаційний етап»

Потім вчитель розподіляє час у хвилинали на кожну частину уроку. Без урахування умов навчання важко навести співвідношення між різними етапами уроку. Воно не є стабільним. Проте методично обґрунтованим. Слід вважати такий розподіл часу, при якому більша частина припадає на *усне мовлення*.

(Орієнтовний розподіл:

А - 40%; Г - 30%; Ч – 20%; П- 10%)

Нарешті вчитель продумує і готує наочні посібники, роздавальний матеріал, підбирає ТЗН та складає план-конспект уроку.

План конспект уроку може бути розгорнутим і коротким. Старанно розроблений конспект уроку сприяє чіткому проведенню цього уроку.

На початку конспекту вказується дата, порядковий номер, група/клас учнів, тема, підтема, цілі, а потім хід уроку.

Узагальнена схема плану конспекту уроку має такий вигляд:

*Дата

*Тема

*Цілі:

практичні,

освітні,

розвиваючі,

виховні.

* Обладнання уроку

Схематичний план уроку:

Частини уроку	Компоненти уроку			Час
		постійні	змінні	
I	Початок уроку/Вступна частина 1. Організація класу 2. Мовлення/фонетична зарядка	 + +		3хв.
II	Основна частина уроку. 3. Подача нового матеріалу. 4. Тренування в мовленні. 5. Практика в мовленні. 6. Систематизація вивченого 7. Контроль навичок та вмінь: · поточний, · тематичний/підсумковий	 +	 + + + + +	35 хв.
III	Заклучна частина. 8. Підсумки уроку. 9. Виставлення та мотивація оцінок. 10. Повідомлення д/з.	 + +		2 хв. 3хв.

Порада: Також у нагоді стане [словничок вчителя](#)

IV Цілі уроку повинні точно визначити, на що потрібно звернути увагу в ході роботи: на показ та пояснення мовного матеріалу, на формування навичок, на розвиток умінь тощо.

Практичною метою уроку може бути ознайомлення з новою ГС, формування артикуляційної навички, навички читання слів певного типу, розуміння на слух Л. О., розвиток умінь вести бесіду у зв'язку з ситуацією, читання тексту з розумінням основного змісту, повідомлення про поточні події, систематизація вивченого матеріалу, контроль навичок та вмінь... Формування практичної мети доцільно починати словами: „**Навчити ... Формувати... Розвивати... Удосконалювати...**”

Такі формулювання визначають спрямованість уроку на розвиток мовлення, формування та удосконалення навичок володіння мовним майстерством. З формування мети повинно бути ясно, що необхідно засвоїти, в якому обсязі, з яким рівнем володіння.

Практичні цілі:

Наприклад:

- о Навчити ставити запитання загального типу в Present Perfect Tense;

- o Навчити розповідати про свій робочий день в опорі на схему;
- o Навчити вести діалог-розпитування в ситуації: „Як пройти до ...?“;
- o Навчити розпізнавати і розуміти явище в тексті;
- o Удосконалювати навички вживання ГС... в усному мовленні;
- o Удосконалювати техніку читання про себе, мовчки;
- o Розвивати вміння стисло переказувати;
- o Розвивати вміння аудіювати текст, ігноруючи незнайомі слова;
- o Розвивати вміння вести бесіду.

Освітня мета передбачає з одного боку залучення учнів до культури країни, мова якої вивчається шляхом засвоєння інформації; з іншого боку розширення філологічного кругозору учнів.

Освітні цілі:

Наприклад:

- o Поглибити знання учнів про творчість В. Шекспіра;
- o Розширити знання про політичну систему Канади;
- o Сформувати уявлення учнів про нове граматичне явище - артикль.

Розвиваюча мета реалізується в процесі навчання там, де учень застосовує свій інтелект, волю, почуття. Її доцільно формулювати у такий спосіб:

Розвиваючі цілі:

Наприклад:

- o Розвивати мовну здогадку та мовленнєву реакцію;
- o Розвивати здатність порівнювати мовні явища рідної та ІМ;
- o Розвивати здатність мовного самоконтролю;
- o Розвивати культуру спілкування;
- o Розвивати самостійність у праці;

- о Розвивати уяву учнів в умовах гри/драматизації тексту/роботи в парах;
- о Розвивати естетичне сприйняття дійсності.

Виховний вплив на уроці ІМ забезпечується використанням виховних можливостей навчального матеріалу.

Виховні цілі:

Наприклад:

- о Формувати почуття патріотизму;
- о Прищеплювати любов до праці;
- о Виховувати повагу до традицій народу Франції і Англії;
- о Формувати критичне ставлення до вчинків людей;
- о Виховувати почуття ввічливості, чуйності в стосунках з товаришами...

Слід зауважити, що виховні та розвиваючі цілі можна планувати на цикл уроків, оскільки виховання та розвиток проходять значно повільніше ніж навчання.